

**MUZEUM
SOPOTU**

Program działalności Muzeum Sopotu na lata 2022–2026

Niniejszy program, jak również jego poszczególne części (w tym w zakresie pomysłów, innowacyjnych rozwiązań, projektów kulturalnych) objęte są ochroną prawnoautorską na rzecz autora Programu, a ich kopiowanie, nieuprawnione powielanie i wykorzystanie w celu innym, aniżeli ten w którym Program jest publikowany, jest zabronione i skutkować będzie podjęciem kroków prawnych w przypadku ewentualnego naruszenia tych praw. W szczególności nie jest dozwolone kopiowanie całości lub fragmentów programu w celu jego wykorzystania jako własny program działalności instytucji kultury.

WPROWADZENIE

Muzeum Sopotu jest samorządową instytucją kultury powołaną w 2001 r. z okazji setnej rocznicy nadania praw miejskich kurortowi. Muzeum działa w oparciu między innymi o: Ustawę z dnia 21 listopada 1996 roku o muzeach i Ustawę z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej i Statut nadany przez Radę Miasta Sopotu w dniu 13.05.2021 r., ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Muzeum promuje dziedzictwo historyczne i kulturowe Sopotu oraz wzmacnia poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców. Mieści się w wybudowanej na zlecenie gdańskiego przedsiębiorcy, Ernsta Augusta Claaszena w 1904 r. eklektycznej willi. Na przestrzeni lat kilkakrotnie zmieniał się właściciel domu: od 1904 do 1928 willa należała do rodziny Claaszen, w latach 1928–1945 do Meltznerów, po zakończeniu II wojny światowej przeszła na skarb państwa polskiego i stała się rządówką, od połowy lat 70. XX w. mieściła się w niej Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. W 2001 roku budynek przeznaczono na siedzibę nowo utworzonego miejskiego muzeum. Nieruchomość wraz z otaczającym ogrodem wpisany jest do rejestru zabytków nieruchomych województwa pomorskiego (nr 1200, data wpisu: 15.02.1988). Willa przetrwała w stanie dobrym do obecnych czasów. Nie zmieniono układu pomieszczeń. W stanie dobrym zachował się również oryginalny wystrój wnętrz, między innymi stolarka, kasetonowy sufit, winda kuchenna itd. Na początku lat 2000, z okazji nadania willi funkcji muzealnej przeprowadzono gruntowny remont. Przystosowano ją również wtedy do potrzeb nowopowstającej instytucji wyznaczając:

- w przyziemiu przestrzeń gospodarczą, restauracyjną, pomieszczenie dla ochrony, toalety dla zwiedzających
- na parterze i piętrze sale wystawiennicze (odpowiednio na potrzeby wystawy stałej i wystaw czasowych)
- na strychu przestrzeń biurową

Poddasze pozostawiono przestrzenią nieużytkową.

Muzeum Sopotu prowadzi działania wystawiennicze, edukacyjne, wydawnicze, naukowo-badawcze z zakresu dziejów Sopotu, regionu i kurortów nadmorskich, z zakresu upowszechniania kultury. Zgodnie z nadanym statutem gromadzi, przechowuje, poddaje konserwacji i udostępnia zbiory z zakresu historii, sztuki, rzemiosła artystycznego, kultury materialnej, numizmatyki, medalierstwa wojskowości i geografii, dotyczących dziejów Sopotu, jego regionów oraz innych kurortów nadmorskich.

Muzeum Sopotu ma stabilną pozycję na trójmiejskim rynku muzealnym. Współpracuje z wieloma instytucjami w Polsce i na świecie. Między innymi do stałych partnerów należą: Muzeum Sztuki w Łodzi Oddział Pałac Herbsta, Muzeum Gdańska, Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk, Archiwum Państwowe w Gdańsku, Muzeum Warszawy, Royal Pump Room Museum in Harrogate, Balneologische Bibliothek Und Quellenmu-

seum Bad Wildungen. **Od 2019 roku instytucja jest członkiem Międzynarodowej Rady Muzeów ICOM.**

Rocznie Muzeum organizuje od 3 do 4 wystaw czasowych, od 4 do 6 wystaw plenerowych, od 2020 r. instytucja prowadzi działalność wystawienniczą w formie Muzeum miejsca, między innymi w kościele pw. NMP Gwiazdy Morza. Należy podkreślić, że **wszystkie ekspozycje są opracowywane i organizowane przez zespół merytoryczny**. Muzeum nie wypożycza gotowych wystaw z zewnątrz.

WIZJA

Wizja rozwoju Muzeum Sopotu w dużej mierze odpowiada definicji muzeum opracowanej przez Międzynarodową Radę Muzeów ICOM. Kodeks Etyki dla Muzeów ICOM określa muzeum jako trwale istniejącą instytucję, nienastawioną na osiągnięcie zysku, służącą społeczeństwu i jego rozwojowi, otwartą dla publiczności, która pozyskuje, konserwuje, udostępnia i wystawia w celu badawczym, edukacyjnym lub dla rozrywki materialne i niematerialne świadectwa ludzi oraz ich środowiska.

Przygotowany program działania w szczególności odwołuje się do stworzenia i prowadzenia **instytucji otwartej i służącej społeczności**. Ponadto, wzięto pod uwagę zadania, jakie obecnie stawiają przed muzeami muzeolodzy. Działalność muzeum ma: budzić emocje, kształtować poczucie estetyki, wychowywać, inspirować, rozbudzać zainteresowania, budować relację z widzem, kształtować tożsamość.

Muzeum Sopotu jest instytucją partycypacyjną, czyli dążąca do angażowania odbiorców i współtworzenia przez nich wydarzeń, otwartą na potrzeby lokalnej społeczności i zachęcająca do współdziałania. Instytucja działa w myśl koncepcji **muzeum rozszerzonego**, czyli wychodzącego do odbiorców, aktywnie działającego i organizującego wydarzenia poza siedzibą główną.

Wyjątkową wartością Muzeum Sopotu, na skalę ogólnopolską, **jest siedziba – za- bytkowa willa, zachowane wnętrza i będące w posiadaniu instytucji oryginalne wyposażenie oraz dalej – cała kolekcja związana z losami pierwszych właścicieli willi, rodziny Claaszen**. Opracowywane przez zespół merytoryczny wystawy i inne działania w dużej mierze bazować będą na udostępnieniu i prezentacji oryginałów. Obecność nowych technologii w codziennym życiu powoduje, że siłą muzeów jest umożliwienie kontaktu z autentycznym obiektem. Niezwykle ważne jest zachowanie równowagi pomiędzy nowoczesnymi technologiami i multimediami, a klasycznymi środkami przekazu. Nie zamykając się nowe formy organizacji wystaw nacisk przede wszystkim położony zostanie na udostępnienie i prezentację artefaktów.

WYSTAWY

Działalność wystawiennicza Muzeum Sopotu dotyczyć będzie następujących lokalizacji:

a) siedziba instytucji

Salę wystawienniczą znajdują się w zabytkowych wnętrzach willi. Ze względu na oryginalne elementy aranżacja wystaw czasowych, które podejmują różną tematykę i dotyczą różnych dekad stanowi wyzwanie.

b) miasto

W przestrzeni miejskiej instytucja organizować będzie wystawy plenerowe prezentowane na nośnikach zewnętrznych. W zależności od koniczności będą to samodzielne wystawy lub fragmenty ekspozycji odbywającej się w siedzibie muzeum.

c) Muzea miejsca

Od 2021r. Muzeum Sopotu realizuje ekspozycje dotyczące historii wybranych obiektów w mieście. Zespół merytoryczny instytucji odpowiedzialny jest w tej formule za scenariusz, przygotowanie i organizację wystawy.

MODERNIZACJA WYSTAWY STAŁEJ

Wystawa stała poświęcona jest wnętrzom mieszczańskim z początku XX w. i historii mieszkańców willi. Punktem wyjścia do aranżacji ekspozycji były podarowane przez Ruth Astę Koch (z domu Claaszen, najmłodszą córkę pierwszego właściciela) albumy fotograficzne zawierające między innymi zdjęcia wnętrz. Jej uzupełnieniem są oryginalne meble podarowane przez spadkobierców Claaszenów. Muzeum wciąż pozyskuje za pomocą aukcji lub darowizn kolejne elementy wyposażenia – dawne meble, obrazy, wyroby rzemiosła artystycznego. Sukcesywnie, z biegiem lat wystawa stała ulegała uzupełnieniu, dokupiono na rynku antykwarycznym zabytkowe meble i inne drobne artefakty odpowiadające pierwotnemu wyposażeniu, opracowano nowe plansze historyczne i przygotowano opisy eksponatów znajdujących na ekspozycji.

Ze względu na wyjątkowość ekspozycji i duże zainteresowanie ze strony zwiedzających wystawa stała powinna zostać zachowana. W przyszłości planowana jest jej dalsza modernizacja. Podniesie to atrakcyjność i unowocześni ekspozycję stałą. Obejmie ona następujące elementy:

- **zakup** specjalistycznych urządzeń i sprzętu, w tym **audio przewodników** oraz opracowanie nowych ścieżek zwiedzania (audio wycieczek) w **czterech wersjach językowych (polski, angielski, niemieckiej i ukraińskiej)** przeznaczonych dla osób dorosłych, młodzieży, rodzin z dziećmi oraz dla osób ze szczególnymi potrzebami (osoby starsze, niedowidzące i niewidome)

- stworzenie aplikacji mobilnych (osobno na system IOS i Android) umieszczanie na stronie internetowej instytucji
- opracowanie nowych edukacyjnych kart pracy dla dzieci i młodzieży szkolnej

WYSTAWY CZASOWE

Tematyka wystaw czasowych organizowanych przez Muzeum Sopotu wynika z określonych w statucie zadań i dotyczy przede wszystkim historii Sopotu, regionu pomorskiego i kurortów nadmorskich. W zależności od tematu i scenariusza wystawy poszerzone będą o wątek ogólny i prezentować będą kontekst. Plan wystaw czasowych powstawać będzie w toku rozmów z Działem merytorycznym. Kontynuowane będzie również tworzenie wieloletniego programu wystawienniczego. Kalendarz wystaw czasowych powiązany będzie również z rocznicami lokalnymi i krajowymi. Każdej z wystaw będzie towarzyszył program dodatkowych wydarzeń obejmujących działania edukacyjne, wydawnicze i naukowe. Ostateczny kształt wydarzeń będzie zależny od możliwości finansowych instytucji.

Organizując wystawy czasowe Muzeum, wzorem lat poprzednich, będzie podejmować współpracę z innymi placówkami i osobami prywatnymi. Wystawy będą przygotowywane z wykorzystaniem zbiorów własnych, innych placówek muzealnych i instytucji kultury.

TEMATY WYSTAW PLANOWANYCH NA LATA 2022–2026:

SopotPlast

Wystawa poświęcona historii jednych z największych zakładów działających na terenie kurortu w latach 1957–1993. Na ekspozycji zostaną wykorzystane przedmioty wyprodukowane przez SopotPlast, wspomnienia byłych pracowników, materiały z archiwum zakładowego.

Wczasny w PRL –u

Największa, planowana na sezon letni 2022 r. wystawa dotyczyć będzie wypoczynku w Sopotcie w okresie powojennym i działającym w Polsce od 1949 r. Funduszu Wczasów Pracowniczych. Zmiany geopolityczne i obowiązujący ustrój polityczny wpłynęły również na życie codzienne i obyczaje społeczne, w tym na organizację wypoczynku. Wspomniany wcześniej Fundusz Wczasów Pracowniczych zajmował się zapewnieniem możliwości masowego wypoczynku pracownikom państwowych i uspołecznionych zakładów pracy i instytucji. Budowa licznych domów wypoczynku otworzyło nowy rozdział w dziejach bywania w kurorcie.

Na ekspozycji zostaną wykorzystane archiwalne kroniki filmowe, obiekty ze zbiorów Muzeum Sopotu, innych muzeów i kolekcji prywatnych, w tym: stroje, foldery i reklamy ośrodków wypoczynkowych.

Władysław Niedzielko

Wystawa prezentująca szeroki wybór prac Władysława Niedzielko – fotografa działającego między innymi na terenie Sopotu w latach 60., 70. i 80. XX w. Pomimo dużej wartości jego zdjęcia nie są znane szerokiemu gronu. Planowana wystawa będzie pierwszą monograficzną wystawą artysty.

Muzeum zrealizuje **również cykl wystaw poświęconych architekturze miasta**. Między innymi planowane są wystawy prezentujące sylwetki i dorobek działających na terenie miasta **architektów i budowniczych Waltera Schultza, Heindricha Dunkela, Karla Hofackera i Hermana Wolschona**. W ramach cyklu zrealizowana zostanie również **ekspozycja dotycząca zabudowy w stylu modernistycznym i dotycząca budownictwo i zmian w układzie przestrzennym miasta po 1945 r.**

Od 2022 r. rozpocznie się nowy **cykl wystaw poświęconych historii poszczególnych dzielnic i ich mieszkańców**. Ekspozycje będą powstawały przy współudziale mieszkańców, w ramach realizowanego od lat projektu naukowo-badawczego Sopotianie. Pierwsza z planowanych wystaw dotyczyć będzie **Brodwina**. Kolejne ekspozycje poświęcone będą Górnemu Sopotowi, Karlikowu i Kamiennemu Potokowi.

Proponowany plan wystaw odnosi się również do przypadających rocznic. Rok 2023 r. upłynie pod znakiem **200-lecia powstania uzdrowiska w Sopocie**. Z tej okazji wspólnie z Zakopiańskim Centrum Kultury zostanie przygotowany projekt wystawienniczy poświęcony uzdrowiskom działającym w obu miastach, rozwojowi ruchu turystycznego. Towarzyszyć mu będzie bogaty program wydarzeń obejmujący między innymi konferencję naukową dotyczącą historii uzdrowisk i rozwojowi lecznictwa kurortowego. Na 2024 r. zaplanowano ekspozycję upamiętniającą **110 rocznicę wybuchu I wojny światowej**. Na 2025 r., w związku z 120. rocznicą urodzin i 30. rocznicą śmierci, planowana jest również **wystawa poświęcona badaczowi dziejów i kultury Pomorza, Franciszkowi Mamuszcze**. Towarzyszyć jej będzie konferencja historyczna przygotowana wspólnie z Uniwersytetem Gdańskim.

Marcel Łoziński – Moje miejsce

Wystawa poświęcona dokumentowi z 1986 r. autorstwa cenionego reżysera Marcela Łozińskiego. Film zaprezentował sopocki Grand Hotel od kuchni. Jego bohaterami są pracownicy

słynnego hotelu. Cytując krytyka filmowego „Łoziński ukazuje sytuację, w której panuje nie-przekraczalny, klasowy podział ról. Każdy mówi, że jego funkcja jest najważniejsza. W tym co mówią pracownicy uderza pracownicza duma i godność, z drugiej strony – charakterystyczne uniżenie i potrzeba ułudy”. Ekspozycja opowie o kulisach powstawania dokumentu, ale również o życiu codziennym i obyczajowości lat 80. XX w. Wydarzenie powstanie wspólnie z Sofitel Grand Hotel.

Warszawiaka, Lwowianka, Żłoty Ul. Gastronomia w Sopocie po 1945 r.

Ekspozycja dotyczyć będzie restauracji i szeroko pojętej gastronomii działającej w kurorcie na przestrzeni lat 1945–1989 r. Działalność lokali była odbiciem czasów, obowiązującego porządku i ustroju politycznego. Na wystawie zostanie zaprezentowany bogaty materiał archiwalny: przewodniki, ogłoszenia prasowe, fotografie i druki drobne. Teksty historyczne rozbudowane zostaną o relacje świadków historii.

Sopot 1945 r.

Z okazji zakończenia II wojny światowej zostanie przygotowana wystawa opowiadająca o Sopocie w 1945 r. Poruszone zostaną na niej wątki związane z ruchem frontu i działaniami wojennymi, pokonferencyjnymi zmianami na mapie politycznej, administracją i życiem codziennym cywili.

Wystawa poświęcona prof. Stanisławowi Szymborskiemu

Ekspozycja upamiętni niezwykłą postać Stanisława Szymborskiego – inżyniera, asystenta prof. Kazimierza Bartla, w czasie II wojny światowej żołnierza Armii Krajowej, po zakończeniu działań założyciel Stacji Morskiej w Sopocie, harcerza. Wystawa powstanie wspólnie z Instytutem Oceanologii Polskiej Akademii Nauk w Sopocie.

Wystawa poświęcona próbie odbudowy społeczności żydowskiej w powojennym Sopocie

Punktem wyjścia do przygotowania wystawy jest obiekt z Arolsen Archive International Center of Nazi Persecution – *Lista Żydów mieszkających w Sopocie w 05.1946 r.* Na jej podstawie rozpoczęto próbę ustalenia losów osób wymienionych w dokumencie. Ekspozycja zaprezentuje wyniki tych badań i opowie również o sytuacji społeczno-politycznej w powojennym świecie. Ekspozycja zostanie przygotowana wspólnie z Arolsen Archive International Center of Nazi Persecution i Muzeum Żydów Polskich Polin.

Muzea miejsca

Pierwszą wystawą zorganizowaną w tej formule była **wystawa poświęcona dziejom kościoła p.w. NMP Gwiazdy Morza i Polonii sopockiej**. Została otwarta w sierpniu 2021 r.

Zgodnie z poczynionymi ustaleniami zaplanowano organizację Muzeów miejsc między innymi w Operze Leśnej i ArtInkubatorze (zabytkowa willa Fridricha Wilhelma Junckego).

Stworzenie Muzeum miejsce w Operze Leśnej będzie jednym z najważniejszych zadań w nadchodzących latach. W 2021 roku powołano zespół do spraw budowy i powstania Muzeum miejsca Opera Leśna. Jego członkami są pracownicy Urzędu Miasta Sopotu, Bałtyckiej Agencji Artystycznej BART i Muzeum Sopotu. Zespół odpowiada za pozyskanie zaprojektowanie i wybudowanie wielofunkcyjnego budynku na terenie Opery Leśnej oraz za opracowanie koncepcji i stworzenie wystawy poświęconej historii letniego teatru. Zadaniem zespołu jest również pozyskanie funduszy zewnętrznych na tę inwestycję. To ambitny projekt rozpisany jest na najbliższe lata. Powstanie w partnerskie między innymi z: archiwum Telewizji Polskiej, Filmoteką Narodową – Instytutem Audiowizualnym, Biblioteką Narodową Polona, Biblioteką Gdańską Polskiej Akademii Nauk. Obiekty zostaną wypożyczone również od artystów i z kolekcji prywatnych. Jednocześnie Muzeum Sopotu rozpoczęło szeroko zakrojone kwerendy muzealne i antykwaryczne, aby zebrać jak najwięcej obiektów związanych z historią amfiteatru. Równoległe do prac zespołu część istniejących przestrzeni na terenie Opery Leśnej zostanie przeznaczona na funkcję wystawiennicze. Zaprezentujemy w niej wy-cinek ponad stuletniej historii obiektu – okres festiwalu.

W siedzibie ArtInkubatora – zabytkowej willi z końca XIX w. zostanie stworzone muzeum miejsca opowiadające historię rezydencji i jej mieszkańców. W wyniku prowadzonych badań historycznych dokładnie opracowano losy pierwszych właścicieli – rodzin Juncke i Acker. Ekspozycja zorganizowana zostanie w formule przecinających się linii czasowych Sopotu, Europy i budynku. W warstwie opisowej prezentować będzie dzieje rezydencji i jej lokatorów. Elementem zmieniającym się na wystawie będzie zabytkowy przedmiot powiązany z tematem ekspozycji. Koncepcja wystawy powstała wspólnie z zespołem ArtInkubatora. **Otwarcie ekspozycji planowane jest na luty 2022 r.**

Wspólnie z Biurem Miejskiego Konserwatora Zabytków w Sopocie przygotowana zostanie wyjątkowa wystawa poświęcona zabytkowym elementom wnętrz. Na ekspozycji zostaną pokazane przedmioty, które stanowiły pierwotne wyposażenie wnętrz sopockich mieszkań, a obecnie znajdują się w posiadaniu Biura Konserwatora Zabytków w Sopocie, Muzeum Sopotu i osób prywatnych. Zadaniem zarówno wystawy jest wzbudzenie zainteresowania lokalną architekturą, kształtowanie właściwego podejścia do elementów historycznych wnętrz i promowanie należytej opieki nad obiektami zabytkowymi. Wystawa zorganizowana zostanie poza siedzibą Muzeum Sopotu, w specjalnie do tego wyznaczonej przestrzeni.

Pod rozważę należy wziąć pomysł stworzenia stałej wystawy poświęconej historii uzdrowiska, od początków związanych z Janem Jerzym Haffnerem, przez okres prosperity w okresie międzywojennym, funkcjonowanie uzdrowiska za czasów komuny, po współczesność.

Wystawy plenerowe

W przestrzeni miejskiej realizowane będą wystawy plenerowe. Na nośnikach zewnętrznych prezentowane będą zapowiedzi wystaw odbywających się w siedzibie instytucji lub samodzielne ekspozycje. Oprócz wartości wystawienniczej ekspozycje plenerowe mają duże znaczenie promocyjne.

Planowane są odsłony zewnętrzne takich wystaw jak: Brodwinio, Górny Sopot, Wczasy w PRL, Krótka historia lecznictwa w Sopocie. **Wspólnie z Sofitel Grand Hotel zostanie wyprodukowana wystawa poświęcona historii Grand Hotel. Inne samodzielne ekspozycje dotyczyć będą projektu Sopocianie.** Wystawa plenerowa poświęcona prof. Władysławowi Bartoszewskiemu jest wypożyczana innym instytucjom. W 2022 r. prezentowana będzie między innymi w Inowrocławiu, Warszawie i Gorzowie Wielkopolskim.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Edukacja jest jednym z najważniejszych działań muzeów. Dużą wagę przywiązuje się do dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb odbiorców. Działania edukacyjne Muzeum biorą pod uwagę wiek, potrzeby szczególne i dysfunkcje, język gości.

W ubiegłych latach Muzeum Sopotu podjęło szereg działań mających na celu uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej instytucji, w tym rozwinęło **Muzeum Mobilne (wspólnie z Sopockim Domem Seniora, filiami Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sopocie oraz miejscowymi szkołami organizujemy poza siedzibą zajęcia edukacyjne, wykłady i spotkania autorskie)**, opracowano trasy spacerów historycznych, wydzielono z przestrzeni wystawienniczej część adresowaną dla najmłodszych gości instytucji. Oprócz wykładów poświęconych historii i sztuce Muzeum organizuje również **cykl poświęcony szeroko pojmowanym wydawnictwom historycznym „Blisko historii”**. Należy te działania kontynuować i rozwijać. Planowane jest między innymi opracowanie ścieżki zwiedzania wystawy stałej dla dzieci oraz przygotowanie materiałów związanych z szkolną podstawą programową i udostępnionych nauczycielom.

Istotne jest dostosowanie lub stworzenie oferty adresowanej do mniejszości narodowych, przede wszystkim do coraz liczniejszej społeczności ukraińskiej i białoruskiej.

Do najważniejszych, planowanych działań edukacyjnych należą:

- **przygotowanie kolejnych tras spacerów historycznych oraz opracowanie aplikacji pozwalającej na odbywanie spacerów historycznych z wykorzystaniem rozszerzonej rzeczywistości**
- **program edukacyjny „Opowiem. Świadcowie historii XX w.**

Zadaniem programu jest organizacja spotkań uczniów starszych klas szkół podstawowych i liceów ze świadkami historii. Będą one okazją poznania różnych wydarzeń histo-

rycznych z perspektywy ich uczestników. Do udziału w projekcie zostaną zaproszone osoby, których losy są związane z różnymi zdarzeniami minionego stulecia, począwszy od II wojny światowej, przez opozycję w czasach PRL, po transformację ustrojową. Spotkanie z uczestnikami wydarzeń są niesamowitymi lekcjami historii i pomagają w lepszym zrozumieniu procesów dziejowych. Projekt realizowany będzie wspólnie z uczniami sopockich szkół.

– organizacja konferencji muzealnych

Wspólnie z Muzeum Archeologicznym – Grodzisko w Sopocie planujemy kontynuację cyklu konferencji adresowanych do muzealników regionu pomorskiego. Spotkania będą odbywać się raz w roku. Dotyczyć będą lokalnego muzealnictwa, historii regionu, problematyki muzealniczej. Będą również integrować środowisko i służyć wymianie doświadczeń.

– organizacja konferencji naukowych i popularnonaukowych

Planujemy przygotowanie konferencji dotyczących między innymi: architektury i układu przestrzennego miasta (druga część konferencji „Z dziejów Sopotu” organizowanej wspólnie z Muzeum Archeologicznym – Grodzisko w Sopocie), historia mówiona i jej rola w pracy badawczej (partnerzy: Ośrodek Karta, Dom Spotkań z Historią i Centrum Historii Zajezdnia we Wrocławiu), medycyna uzdrowiskowa i leczenie na przestrzeni dziejów (muzea i instytucje badawcze gmin uzdrowiskowych)

- dalsze uczestnictwo w ważnych muzealnych wydarzeniach: Europejska Noc Muzeów, Europejskie Dni Dziedzictwa
- opracowanie i przygotowanie ścieżki przyrodniczej w muzealnym ogrodzie.

RADA MUZEUM SOPOTU

Zgodnie z Ustawą o muzeach z dnia 21.11. 1996 r. przy instytucji działa rada. Wśród członków znajdują się przedstawiciele środowiska akademickiego, muzealnicy i konserwatorzy dzieł sztuki oraz reprezentant mieszkańców kurortu. Skład Rady Muzeum Sopotu:

- Prof. Tadeusz Stegner – wykładowca Uniwersytetu Gdańskiego, przewodniczący Rady Muzeum
- Prof. Dariusz Markowski – konserwator dzieł sztuki, pracownik naukowy Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu
- dr Anna Łysiak-Łątkowska – wykładowca Uniwersytetu Gdańskiego
- Dorota Berbelska – kierownik Muzeum Pałac Herbsta – Oddział Muzeum Sztuki w Łodzi
- Karolina Niemczyk-Bałtowska – konserwator dzieł sztuki
- Jacek Kurcharski – antykwariusz

W 2021 roku, z okazji jubileuszu 20-lecia powołania Muzeum Sopotu, powstała organizacja zrzeszająca sympatyków i przyjaciół Muzeum Sopotu. Jej zadaniem jest wspieranie budowania wokół instytucji społeczności. Członkowie będą mieli głos doradczy i będą mogli przedstawiać propozycje wydarzeń.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Działalność naukowo-badawcza muzeum wynika z podstaw prawnych, ze względu na specyfikę Muzeum skupia się będzie wokół zbiorów oraz źródeł do historii Sopotu i regionu. Jest konieczna do właściwego opracowywania zbiorów instytucji, przygotowania wystaw i publikacji. Muzeum będzie wspierać rozwój naukowy kadry.

W najbliższych latach do najważniejszych zadań w zakresie działalności naukowej należeć będzie:

- **opracowanie i zeskanowanie niezwykle cennych planów architektonicznych zabudowy Sopotu znajdujących się w Archiwum Państwowym w Gdańsku (zadanie będzie wspólnie realizowane z Biurem Konserwatora Zabytków Urzędu Miasta Sopotu),**
- **opracowanie i zeskanowanie historycznych ksiąg metrykalnych Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Sopocie.**

Wspomniane wyżej archiwalia cieszą się dużym zainteresowaniem. Z tego powodu ich stan zachowania jest zagrożony. Wspólnym interesem właścicieli obiektów, badaczy, konserwatorów i innych osób korzystających z zasobów jest ich zabezpieczenie i odwzorowanie cyfrowe. Digitalizacja, w szczególności zabytkowych planów architektonicznych jest wyzwaniem, ale koniecznym zadaniem.

Muzeum będzie kontynuować projekt bazujący na historii mówionej „Sopocianie”, którego celem jest zgromadzenie i opracowywanie losów mieszkańców kurortu. **W najbliższym czasie zostanie podjęta współpraca z Fundacją Ośrodkiem Karta. Projekt Sopocianie dołączy do bazy Centrum Archiwistyki Społecznej – instytucji kultury powołanej przez Ośrodek Karta i Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.** W najbliższym czasie zostaną zebrane relacje ludzi związanych z dziejami Opery Leśnej – przede wszystkim obsługi i współpracowników amfiteatru oraz osób związanych ze środowiskiem opozycyjnym i Solidarnością. Pozyskiwane będą nowe relacje i archiwalia dokumentujące losy mieszkańców. Zebrany w ramach projektu materiał wykorzystany zostanie do działań własnych instytucji, w tym wystaw i wydawnictw.

Obecnie Muzeum Sopotu jest członkiem między innymi międzynarodowego projektu „**The European Spa as Transnational Public Space and Social Metaphor**”. Wspólnie z muzeami i ośrodkami akademickimi zajmujemy się dziejami uzdrowisk w Europie w XX w.

W 2021 r. podjęliśmy **współpracę z Biblioteką Narodową Finlandii**. W jej posiadaniu jest spuścizna po kompozytorze i muzyku, Richardzie Faltinie. Wśród prywatnych dokumentów znajdują się zdjęcia Sopotu z przełomu XIX i XX w. wykonane przez Johna (Johannesa) Faltina, brata kompozytora i mieszkańca kurortu. Na prośbę fińskich kolegów zespół merytoryczny Muzeum Sopotu podjął się opracowania tego interesującego zbioru. W zamian za pomoc udostępnione nam zostaną skany archiwaliów z prawem do publikacji do celów statutowych. Wizyty studyjne planowane są na 2022 r.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Institucja z sukcesem prowadzi działalność wydawniczą. Przygotowywane publikacje cieszą się dużym zainteresowaniem. **W najbliższym czasie planujemy opracowanie serii przewodników po Sopocie dot. architektury (z rozbić na opracowania zbiorowe i poświęcone poszczególnym architektom), sztuk pięknych, literatury i filmu.** Jednym z ważnych zadań na 2022 r. jest **wydanie wspólnie z Ośrodkiem Karta z okazji Stulecia kobiet publikacji pt. „Usłyszeć siebie”**. Książka dotyczyć będzie życia kobiet i ich roli w życiu prywatnym, zawodowym i społecznym w ostatnim stuleciu. Jest to pierwsza w Polsce tego rodzaju publikacja i niezwykle istotne jest zawarcie w niej świadectw sopocianek.

Ponadto planujemy nawiązanie współpracy z domami wydawniczymi.

Ramowy program wydawniczy na lata 2022–2026 przedstawia się następująco:

Katalogi do wystaw:

- Sopotplast
- Wczasy w PRL
- Społeczność żydowska po 1945 r. w świetle archiwum Arolsen
- Brodwino
- prof. Stanisław Szymborski

Serie wydawnicze:

przewodniki:

- literatura „Na fali, czyli literackie życie Sopotu: ludzie, miejsce, książki”
- sztuki piękne (od Kunsthalle po BWA)
- muzyka
- film

seria dotycząca architektury:

- Architektura miasta
- Walter Schultz
- Heindrich Dunkel
- Hermann Wolschon
- Zabudowa modernistyczna

Wydawnictwa samodzielne:

- Willa Friedricha Wilhelma Junckego i jej mieszkańcy
- Sopotkie nekropolie
- monografia Franciszka Mamuszki
- przewodnik po zbiorach Muzeum
- Sopot w okresie międzywojennym – przemysł czasu wolnego
- Solidarność w Sopocie
- Wydawnictwo albumowe z pocztówkami
- Materiały pokonferencyjne z „Dziejów Sopotu” (wspólnie z Muzeum Archeologiczne – Grodzisko w Sopocie)
- Historia Grand Hotelu (wspólnie z Sofitel Grand Hotel)
- Adolf Bielefeldt – wydanie drugie rozszerzone (wspólnie z Muzeum Gdańska)

ZBIORY

Zbiory Muzeum Sopotu liczą ponad 10.000 obiektów. Zgodnie ze statutem instytucji zbiory dzielą się na historyczne i artystyczne. Muzeum zbiera między innymi malarstwo, grafikę, rzeźbę, rzemiosło artystyczne, archiwalia: pocztówki, mapy, fotografie, dokumenty i publikacje.

Duża część obiektów została przekazana do instytucji drogą darowizny, reszta w wyniku zakupów. Z tego względu tylko nieliczne obiekty mają nieuregulowaną sytuację prawną. Niemniej zostaną podjęte działania mające na celu wyjaśnienie prawa własności. Mając na uwadze dalszy rozwój instytucji wspólnie z inwentaryzатorem i pracownikami działu merytorycznego zostanie opracowana nowa polityka zarządzania i ochrony zbiorów.

W zbiorach wyodrębniono dwie kolekcje: kolekcja dotycząca rodziny Claaszen oraz tworzona od 2019 roku kolekcja strojów kąpielowych.

Obiekty wchodzące w skład kolekcji rodziny Claaszen zostały do Muzeum podarowane przez Ruth Koch z domu Claaszen (najmłodszą córkę zleceniodawców budowy willi) lub zakupione po jej śmierci od jej spadkobierców, przekazane w darze od krewnych i przyjaciół. Kolekcja obejmuje oprócz wspomnianych wcześniej mebli i albumów fotograficznych również różnego rodzaju dokumenty i obiekty związane z losami członków rodziny: listy, wyprawę ślubną (w tym bieliznę pościelową). W ostatnim czasie udało się pozyskać do niej listy miłosne Haralda Kocha do Ruth Claaszen, pocztówki. Nowe obiekty oraz kontakt z potomkami rodziny uzupełniają one wiedzę pracowników Muzeum. Kolekcja przede wszystkim prezentowana jest na wystawie stałej.

Kolekcja strojów kąpielowych i akcesoriów plażowych powstała z okazji 18. rocznicy powstania instytucji. Warto pamiętać, że w żadnym muzeum polskim nie istnieje podob-

ny zbiór. Pojedyncze obiekty są przechowywane w zbiorach kilku instytucji, między innymi w Muzeum Narodowym w Krakowie lub u osób prywatnych. Mając to na uwadze **kolekcja strojów kąpielowych i akcesoriów plażowych** ma szansę stać się pierwszą tego typu w Polsce i swego rodzaju znakiem rozpoznawczym sopockiego muzeum. Obecnie w skład kolekcji wchodzi między innymi: damskie i męskie stroje plażowe z lat 1908 r., 1910 r. koniec lat 30.XX w. oraz niezwykle rzadkie buty kąpielowe z 1910 r. Planuje się dalsze, systematyczne pozyskiwanie kolejnych obiektów. Celem tych działań jest stworzenie spójnej i zwartej kolekcji.

Mając na uwadze planowane projekty wystawiennicze do zbiorów pozyskiwane będą **obiekty związane z dziejami Opery Leśnej**.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami muzealia poddawane są digitalizacji. Jest to proces pozwalający na zachowanie i bezpieczne udostępnienie muzealiów oraz ich popularyzację. Zbiory Muzeum, choć nie w całości, są prezentowane w formie cyfrowej na stronie internetowej instytucji. **W latach 2022-2026 Muzeum podejmie współpracę z Bałtycką Biblioteką Cyfrową**, której celem będzie stopniowe zdigitalizowanie zbiorów zgodnie z najnowszymi standardami obejmującymi między innymi odwzorowanie przestrzennych obiektów. Planuje się stworzenie podstrony, która zaprezentuje w formie cyfrowej: zbiory Muzeum Sopotu z zachowaniem podziału wynikającego z ksiąg inwentarzowych, źródła do dziejów miasta (zakłada się podjęcie współpracy z innymi instytucjami) oraz inne opracowania dotyczące lokalnej historii.

Obecnie Muzeum Sopotu nie ma magazynów muzealnych. Rosnąca ilość gromadzonych obiektów nie pozwala na dalsze ich przechowywanie w dotychczasowy sposób. Mając to na uwadze podjęte zostaną starania pozyskania przestrzeni magazynowej, która pozwoli na bezpieczne i zgodne z wszelkimi wymogami przechowywanie muzealiów.

Muzeum Sopotu nie posiada pracowni konserwatorskich. Wszelkie prace renowacyjne zlecane są na zewnątrz. W kolejnych latach zostanie to utrzymane.

OGRÓD

Muzealny ogród wpisany jest do Rejestru Zabytków Województwa Pomorskiego oraz do Gminnej Ewidencji Zabytków. Znajdujący się na jego terenie starodrzew, w tym niezwykle rzadkie czerwone buki, są zabytkami zieleni. **Planowana na 2022 i 2023 r. rewitalizacja ma na celu przewrócenie możliwie jak najwierniej pierwotnego założenia** oraz pielęgnację istniejącej zieleni, w tym cięcia chirurgiczne koron drzew.

Pomimo swojego zabytkowego charakteru, zgodnie z filozofią zarządzania muzeum, jest **przestrzenią dostępną dla mieszkańców i gości kurortu**. Od maja do końca września w ogrodzie organizowane są wydarzenia muzealne i miejskie. Odbývają się w nim: festyny

i zajęcia dla dzieci, gry miejskiej, cykl koncertów jazzowych, promocje książek i spotkania autorskie, spotkania w ramach Literackiego Sopotu. Planujemy opracowanie ścieżki przyrodniczej po ogrodzie. Aby zwiększyć dostępność do Muzeum Sopotu od strony promenady przebudowano ogrodzenie i **zaprojektowano furtkę** wraz ze ścieżką.

ZARZĄDZANIE INSTYTUCJA I DOCHODY

Muzeum utrzymuje się z dotacji podmiotowej przekazywanej przez organizatora instytucji, dotacji celowych i przychodów własnych.

Dotacja podmiotowa pokryje koszty stałe utrzymania instytucji, w tym zużycie energii, wody i gazu, wynagrodzenia osobowe, koszt ochrony instytucji, utrzymanie infrastruktury technicznej, utrzymanie i obsługa przestrzeni wystawienniczych. Wzorem lat poprzednich instytucja będzie aktywnie zabiegać o pozyskanie dodatkowych środków finansowych składając wnioski samodzielnie lub jako partner w ogłaszanych projektach i konkursach wspierających organizację szeroko pojętych wydarzeń kulturalnych.

Po 20 latach istnienia Muzeum, w związku z jego rozwojem, pojawiła się potrzeba opracowania nowej strategii funkcjonowania. Dokument określi kierunki działania, nowe cele i rozwiązania dzięki którym Muzeum będzie prężniej działało w przyszłości.

Planujemy podjęcie współpracy z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, który zarządza mołem. Poczynione ustalenia dotyczą organizacji stanowiska Muzeum Sopotu na podległym im terenie. W punkcie sprzedawane będą publikacje i gadżety produkowane przez instytucję: kominy, breloki, pocztówki, plecaki i torby.

Muzeum będzie również kontynuować współpracę z Sopotką Organizacją Turystyczną w zakresie sprzedaży produktów.

Instytucja czerpie również **zyski z wynajmu miejsc parkingowych** na terenie posesji, wynajmu ogrodu na różnego rodzaju uroczystości oraz ze **przestrzeni na plany filmowe**. Ważnym zadaniem na przyszły rok jest wynajęcie pomieszczeń gastronomicznych. Ze względu na małą powierzchnię, panującą epidemię koronawirusa i związane z tym obostrzenia ograniczające działalność restauratorów stanowi to wyzwanie.

STRUKTURA ZATRUDNIENIA I KSZTAŁTOWANIE PŁAC

Pracownicy Muzeum Sopotu zatrudniani są w następujących działach: merytoryczny, księgowy, administracyjno-techniczny. Stanowisko inwentaryzatora zbiorów jest samodzielne i odpowiada on bezpośrednio przed dyrektorem instytucji. Ze względu na specyfikę instytucji w jej strukturze nie ujęto następujących działów: wydawniczego, organizacji wystaw, mar-

ketingowego. Zadania realizowane w tych działach są przydzielone pracownikom merytorycznym lub zlecane są na zewnątrz.

Muzeum Sopotu zatrudnia szereg specjalistów, doświadczonych muzealników, przede wszystkim historyków i historyków sztuki. Duży nacisk kładziony jest na podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych. Pracownicy będą uczestniczyć w szkoleniach, między innymi organizowanych przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, z zakresu prawodawstwa, w szczególności praw autorskich i prawa do wizerunku, przepisów i zarządzeń dotyczących szeroko pojętego muzealnictwa.

Inwestycja w rozwój pracowników przełoży się na wysoki poziom działalności instytucji, przede wszystkim w zakresie opracowywania zbiorów, przygotowania wystaw.

Muzeum zatrudnia osobę niepełnosprawną.

PRACE REMONTOWO-KONSERWATORSKIE

Siedziba Muzeum Sopotu – eklektyczna willa z 1904 r. jest zabytkiem chronionym prawem. Od 1988 r. jest wpisana do Rejestru zabytków nieruchomych województwa pomorskiego. Wszelkie prace remontowe i konserwatorskie wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Gdańsku i odbywają się pod nadzorem Pomorskiego Konserwatora Zabytków. Kompleksowy remont willi odbył się na początku lat 2000. Bieżące przeglądy budynku wykazały konieczność przeprowadzenia kolejnych prac. W związku z tym do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku złożono Program Prac Konserwatorskich i odnoszący się do niego Projekt architektoniczno – budowlany. Po uzyskaniu stosownych pozwoleń podjęte zostaną działania mające na celu pozyskanie funduszy pozwalających na realizację inwestycji.

Równolegle będzie rozwiązywany problem związany z kanalizacją deszczową i wodami gruntowymi. Istniejący na terenie Muzeum sieć odprowadzania wód deszczowych wymaga naprawy i modernizacji. Pilną sprawą jest usunięcie studzienek chłonnych, które ze względu na wysoki poziom wód gruntowych nie zdają egzaminu, zastąpienie ich klasycznymi studzienkami i przyłączenie do sieci burzowej. Wymieniona zostanie część rynien.

KOMUNIKACJA ZEWNĘTRZNA (PROMOCJA I MARKETING)

Produktem marketingowym muzeum jest ono same i jego oferta: wystawiennicza, edukacyjna, naukowa etc. Należy rozróżnić komunikaty kierowane do odbiorców lokalnych oraz do turystów. Sposób komunikacji marketingowej instytucji będzie brał pod uwagę następujące czynniki: charakter wydarzeń, zwiedzających, trendy w marketingu. Muzeum będzie kontynuować i podejmować klasyczne działania promocyjne obejmujące między innymi: plakaty,

ulotki, kampanie outdoorowe, współpracę z blogerami i influencerami. **Będziemy kontynuować organizację kampanii promocyjnych na przystankach autobusowych, w Szybkiej Kolei Miejskiej oraz współpracę z filiami Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sopocie. Planujemy również podjęcie współpracy z Portem Lotniczym im. Lecha Wałęsy oraz lokalnymi hotelami.**

Równocześnie prowadzona będzie promocja w socialmediach: Facebook i Instagram. Będziemy również organizować wizyty blogerów i influence rów.

Muzeum podejmuje szereg działań mających na celu skupienie wokół instytucji stałej grupy odbiorców.

Strona internetowa instytucji zostanie zmieniona. **Nowa strona**, której stworzenie planowane jest na przestrzeni 2022–2023, **będzie nowoczesna i intuicyjna**, pozwalająca na aktywną komunikację z jej odbiorcami.

Muzeum podejmie również działania skierowane do portali turystycznych i informacyjnych, z naciskiem położonym na Sopotką Organizację Turystyczną i Gdański Obszar Metropolitalny. Ponadto zostanie **podjęta współpraca z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, który zarządza mołem**. Dzięki temu instytucja będzie promowana w miejscu, wokół którego koncentruje się największy ruch turystyczny w naszym mieście.

Muzeum będzie brało aktywny udział w kampaniach promujących kurort podejmując współpracę z Wydziałem Promocji i Komunikacji Urzędu Miasta Sopotu.

WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI KRAJOWYMI I ZA GRANICĄ

Muzeum Sopotu od lat buduje swoją pozycję w środowisku muzealnym i jest postrzegane jako pożądany partner badawczo-wystawienniczy. Współpraca z innymi muzeami i instytucjami kultury pozwala na zwiększenie możliwości, ułatwia organizację wystaw, działalności edukacyjnej i naukowej oraz pozyskiwanie funduszy. Muzeum Sopotu konsekwentnie buduje sieć partnerów, nawiązując kontakty z instytucjami krajowymi i za granicą. Obecnie Muzeum Sopotu jest członkiem między innymi międzynarodowego projektu „The European Spa as Transnational Public Space and Social Metaphor”. Do naszych stałych partnerów należą: Muzeum Gdańska, Muzeum Pałac Herbsta Oddział Muzeum Sztuki w Łodzi, Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Zamek Królewski w Warszawie, Muzeum Mazowieckie w Płocku, Archiwum Państwowe w Gdańsku. **Planujemy szeroko zakrojone kwerendy i zacieśnienie współpracy z następującymi instytucjami: Deutsches Historisches Museum, Bundesarchiv – Berlin, Budnersarchiv- Militararchiv (archiwa federalne), Geheimes Staatarchiv Preußischer Kulturbesitz (Tajne Archiwum Państwowe Fundacji Pruskiego Dziedzictwa Kulturowego), Freiburg, Instytut Herdera, Staatbibliothek Berlin, Deutsche Nationalbibliothek Dresden.**

